

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
 เลขที่รับ... ๑๓๕๓/๒๕๖๕
 วันที่... ๒ ก.พ. ๖๕
 เวลา... ๑๑.๐๖ น.
 สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
 ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

ที่ นร ๐๕๐๗/๒๕๖๕

๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีขอรับมาพิจารณาก่อนรับหลักการ (ร่างพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.)

เรียน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

อ้างถึง หนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ส่วนที่ ๒๓ ที่ สผ ๐๐๑๔/๑๔๑๐๐ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ส่วนที่ ๓๓ ที่ นร ๐๙๐๕/๓ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๕

ตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรแจ้งว่า ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๔ และครั้งที่ ๑๙ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๔ ที่ประชุมได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (นายวิรัช พันธุมะผล กับคณะ เป็นผู้เสนอ) แล้วเห็นชอบให้คณะรัฐมนตรีรับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไปพิจารณาก่อนรับหลักการ โดยให้รอการพิจารณาไว้ภายใน ๖๐ วัน ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๑๘ นั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอข้อสังเกตและผลการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมาเพื่อดำเนินการ ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

๑. รับทราบข้อสังเกตและผลการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีขอรับมาพิจารณาก่อนรับหลักการ (ร่างพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งนายวิรัช พันธุมะผล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอ

๒. ให้ส่งคืนร่างพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (นายวิรัช พันธุมะผล กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ที่คณะรัฐมนตรีขอรับมาพิจารณาก่อนรับหลักการไปยังสภาผู้แทนราษฎรภายในกำหนดเวลาพร้อมแจ้งข้อสังเกตดังกล่าวไปเพื่อประกอบการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอได้โปรดดำเนินการต่อไปด้วย จักขอขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและนิติ ๑

เลขที่รับ... ๒๓/๒๕๖๕
 วันที่... ๒ ก.พ. ๖๕

(นางณัฐฎาจารย์ อนันตศิลป์)
 เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กลุ่มงานระเบียบวาระ
 วันที่... ๒๕/๖๕
 วันที่... ๒ ก.พ. ๖๕

กองนิติธรรม
 โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๓๕๓
 โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘
 ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : saraban@soc.go.th

กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักงานการประชุม
 วันที่... ๒๕/๖๕
 วันที่... ๒ ก.พ. ๖๕
 ส่งกลุ่มงาน... ดำเนินการ

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๕/ ๗

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร
กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๑๕ มกราคม ๒๕๖๕

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีขอรับมาพิจารณาก่อนรับหลักการ (ร่างพระราชบัญญัติ
อนุญาตตุลาการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๓๘๙๗๔
ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง ความว่า ด้วยสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรแจ้งว่า
ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๔
และครั้งที่ ๑๙ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๔ ที่ประชุมได้พิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งนายวิรัช พันธุมะผล กับคณะ เป็นผู้เสนอ
แล้วมีมติเห็นชอบให้คณะรัฐมนตรีรับร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวไปพิจารณาก่อนรับหลักการ
สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงส่งร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เพื่อเชิญผู้แทนกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติและสำนักงบประมาณ มาร่วมพิจารณาและแจ้งผลการพิจารณาไปยังสำนักเลขาธิการ
คณะรัฐมนตรี ภายในวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๕ เพื่อที่คณะรัฐมนตรีจะได้แจ้งผลการพิจารณาไปยัง
สภาผู้แทนราษฎร ภายในวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ความละเอียดครบถ้วน นั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาเรื่องดังกล่าวและได้จัดประชุมเพื่อรับฟัง
ความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๕ โดยมีหน่วยงานที่ส่งผู้แทนเข้าร่วม
ประชุม ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานศาลปกครอง
สำนักงานอัยการสูงสุด กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย สถาบันอนุญาตตุลาการ สำนักงบประมาณ
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และ
สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ปรากฏผลการพิจารณา ดังต่อไปนี้

๑. ความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินี้
โดยสรุปได้ ดังต่อไปนี้

๑.๑ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม เห็นว่า พระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ
พ.ศ. ๒๕๕๕ กำหนดเรื่องการเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาตตุลาการไว้แล้วในมาตรา ๔๐
ไม่ว่าจะเป็นสัญญาทางแพ่งหรือสัญญาทางปกครองสามารถใช้การระงับข้อพิพาทด้วยวิธีอนุญาตตุลาการได้
หากข้อพิพาทมีมูลเหตุมาจากสัญญาทางปกครอง คดีดังกล่าวย่อมอยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง
ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒
ศาลปกครองจึงมีอำนาจพิจารณาเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาตตุลาการได้ภายใต้ขอบเขต

ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการฯ แต่ไม่สามารถเพิกถอนเกินขอบเขตที่กฎหมายกำหนดได้ และโดยที่ประเทศไทยเป็นภาคีในอนุสัญญาว่าด้วยการยอมรับนับถือและการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ (Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards) หรืออนุสัญญานิววยอร์ก ค.ศ. ๑๙๕๘ จึงจำเป็นต้องปฏิบัติตามพันธกรณีของอนุสัญญานี้ด้วย โดยคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการจะต้องไม่ถูกเพิกถอนในเนื้อหาแห่งคำชี้ขาดและการเพิกถอนจะต้องมีเหตุตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น ดังนั้น การแก้ไขกฎหมายให้ศาลปกครองมีอำนาจเพิกถอนเนื้อหาได้จะทำให้หลักความเป็นที่สุดและมีผลผูกพัน (Final and Binding) ไม่มีความศักดิ์สิทธิ์ และเป็นการฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาดังกล่าว สำหรับร่างมาตรา ๔ ที่กำหนดให้ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจหรือฟื้นคดีที่เคยถึงที่สุดไปแล้ว มาพิจารณาพิพากษาใหม่ได้ตามคำร้องขอของคู่พิพาท ย่อมจะเป็นการขัดต่อหลักความศักดิ์สิทธิ์แห่งคำพิพากษาด้วย

๑.๒ สำนักงานศาลยุติธรรม เห็นว่า หลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้ขัดต่อหลักการอนุญาโตตุลาการและหลักสากลที่ประเทศไทยมีข้อผูกพันอยู่ เนื่องจากสัญญาอนุญาโตตุลาการเกิดขึ้นจากความสมัครใจของคู่พิพาทที่ตกลงกันว่าจะใช้การระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการ หากคู่สัญญาฝ่ายใดไม่ดำเนินการตามที่ตกลงกัน โดยข้ามขั้นตอนอนุญาโตตุลาการไปฟ้องต่อศาล ศาลจะจำหน่ายคดีเพื่อให้คู่พิพาทไปดำเนินการด้วยวิธีการอนุญาโตตุลาการก่อน ซึ่งการทำความตกลงให้มีการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการนี้ แสดงให้เห็นว่าคู่สัญญาต้องการให้มีผู้เชี่ยวชาญมาตัดสินข้อพิพาทโดยไม่ประสงค์จะใช้กระบวนการทางศาล เมื่อได้ดำเนินการตามสัญญาอนุญาโตตุลาการ และมีคำชี้ขาดแล้ว คู่สัญญาจะต้องผูกพันตามคำชี้ขาดนั้น โดยคำชี้ขาดสามารถนำไปใช้บังคับในต่างประเทศได้สำหรับประเทศที่เป็นภาคีในอนุสัญญานิววยอร์ก ค.ศ. ๑๙๕๘ โดยศาลจะมีอำนาจเฉพาะการทบทวนความชอบด้วยกฎหมายของกระบวนการอนุญาโตตุลาการเท่านั้น ซึ่งเป็นหลักการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕ แห่งอนุสัญญานิววยอร์กฯ และมาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยไม่มีบทบัญญัติใดในพระราชบัญญัตินี้ที่กำหนดให้อำนาจศาลทบทวนข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อนุญาโตตุลาการชี้ขาดแล้วเพื่อตัดสินใหม่ได้อีก ดังนั้น หลักการตามมาตรา ๔๐/๑ (ร่างมาตรา ๓) ที่เสนอ จึงเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็น และการให้อำนาจศาลเข้าไปแทรกแซงกระบวนการอนุญาโตตุลาการได้ ย่อมจะเป็นการขัดกับหลักการสากล รวมทั้งการตัดสินคดีอาจไม่สอดคล้องกับประเพณีทางการค้า ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยเสียโอกาสในการรองรับการลงทุนจากต่างประเทศ ส่วนหลักการตามร่างมาตรา ๔ นั้น ในการพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรมหรือศาลปกครองมีหลักการว่า การที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วย่อมเป็นอันสิ้นสุดกระบวนการพิจารณาและผูกพันคู่พิพาทให้ต้องปฏิบัติตามคำพิพากษา หากจะให้มีการรื้อฟื้นคดีเพื่อให้มีการพิจารณาพิพากษาใหม่ได้ จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์ไว้อย่างชัดเจนและเป็นไปอย่างจำกัด แต่หลักการตามร่างมาตรา ๔ ไม่มีข้อจำกัดใดเลย จึงเป็นการให้อำนาจศาลปกครองไว้อย่างกว้างขวางและขัดต่อหลักคำพิพากษาถึงที่สุดด้วย

๑.๓ สำนักงานศาลปกครอง เห็นว่า การทำสัญญาระหว่างหน่วยงานของรัฐกับเอกชนตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ มีการบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ ซึ่งคดีข้อพิพาทเกี่ยวกับอนุญาโตตุลาการที่จะขึ้นสู่ศาลปกครองจะต้องเป็นคดีข้อพิพาทที่เกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง โดยศาลปกครองซึ่งใช้ระบบไต่สวน ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมาย จะต้องพิจารณาให้เกิดดุลยภาพระหว่างหลักอนุญาโตตุลาการกับหลักการในระบบไต่สวนของศาลปกครอง การพิจารณาเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ศาลปกครองจะพิจารณาภายในขอบเขตของมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการฯ ว่าคำชี้ขาดข้อพิพาทอยู่ในขอบเขตของสัญญาอนุญาโตตุลาการหรือไม่ หรือการยอมรับหรือการบังคับตามคำชี้ขาดจะเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อย

หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือไม่ ดังนั้น แม้จะไม่มี การเสนอหลักการตามมาตรา ๔๐/๑ ศาลปกครองก็มีอำนาจพิจารณาคำร้องคัดค้านคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการภายใต้กรอบของมาตรา ๔๐ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันได้อยู่แล้ว

๑.๔ สำนักงานอัยการสูงสุด เห็นว่า หลักการตามมาตรา ๔๐/๑ ไม่เป็นไปตามหลักของอนุญาโตตุลาการ ซึ่งผลของคำชี้ขาดจะต้องถึงที่สุดและมีผลผูกพันคู่พิพาท (Final and Binding) ศาลปกครองหรือศาลยุติธรรมไม่สามารถตรวจสอบการรับฟังพยานหลักฐานของ คณะอนุญาโตตุลาการได้ คณะอนุญาโตตุลาการจะทำคำชี้ขาดตามข้อกฎหมายและคำนึงถึงข้อสัญญา ตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๕๕ อยู่แล้ว เว้นแต่กรณีที่มีการบังคับ ตามคำชี้ขาดนั้นขัดต่อความสงบเรียบร้อย ซึ่งกฎหมายได้กำหนดเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาดไว้ ตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว ประกอบกับประเทศไทยมีพันธกรณีตามอนุสัญญา นิวยอร์ก ค.ศ. ๑๙๕๘ ว่าศาลแห่งท้องที่จะต้องยอมรับและบังคับตามคำชี้ขาด เว้นแต่เข้ากรณี ข้อยกเว้นที่จะสามารถเพิกถอนคำชี้ขาดได้ และโดยที่พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการฯ มิได้แบ่งแยก ระหว่างคำชี้ขาดของประเทศไทยและต่างประเทศ มาตรฐานของการยอมรับและบังคับตามคำชี้ขาด จะต้องมีหลักเกณฑ์เช่นเดียวกัน มาตรา ๔๐/๑ จึงอาจจะมีผลทำให้ประเทศไทยละเมิดพันธกรณี ตามอนุสัญญานีวยอร์กฯ ได้ รวมทั้งจะทำให้ระบบอนุญาโตตุลาการของประเทศไทยไม่มีความน่าเชื่อถือ และขัดต่อเจตนารมณ์ของคู่พิพาทในการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการ การกำหนดให้ศาลสามารถ วินิจฉัยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในคดีข้อพิพาทที่ผ่านกระบวนการทางอนุญาโตตุลาการมาแล้วซ้ำอีก โดยไม่ต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงที่มีการดำเนินการในชั้นอนุญาโตตุลาการอาจถือได้ว่าเป็นการแทรกแซง กระบวนการอนุญาโตตุลาการโดยการเข้ามาตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของอนุญาโตตุลาการหรือแก้ไข เปลี่ยนแปลงหรือทำลายคำชี้ขาด นอกจากนี้ ยังทำให้กระบวนการพิจารณาคำชี้ขาดของ คณะอนุญาโตตุลาการมีการดำเนินการที่แตกต่างกันระหว่างคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครองและ ศาลยุติธรรมโดยที่ไม่มีเหตุผลและความจำเป็น อันเป็นการบัญญัติกฎหมายที่ไม่จำเป็นซึ่งขัดต่อ มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สำหรับหลักการตามร่างมาตรา ๔ ที่กำหนดให้ คู่พิพาทสามารถขอให้ศาลปกครองสูงสุดไต่สวน พิจารณาพิพาทษาใหม่ในคดีที่ไม่เป็นไปตามมาตรา ๔๐/๑ ได้ทุกคดี จะมีผลทำให้คดีที่ถึงที่สุดไปแล้วกลับฟื้นขึ้นมาได้อีกโดยไม่มีกำหนดระยะเวลา ซึ่งไม่สอดคล้อง กับหลักการตามมาตรา ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และอาจเป็นการออกกฎหมายที่มีผลย้อนหลังหรือออกกฎหมายเพื่อให้คดีที่จบไปแล้ว สามารถนำกลับมาให้ศาลไต่สวนพิจารณาพิพาทษาใหม่ได้อีก ซึ่งไม่ควรบัญญัติกฎหมายให้มีผลย้อนหลัง ไปรื้อฟื้นคดีที่ถึงที่สุดแล้ว

๑.๕ กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย เห็นว่า หลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้ อาจขัดต่อมาตรา ๕ แห่งอนุสัญญานีวยอร์ก ค.ศ. ๑๙๕๘ ซึ่งกระทบต่อการปฏิบัติตามพันธกรณี ของประเทศไทย และยังมีผลกระทบต่อการทำความตกลงอื่น ๆ ที่จะตามมาด้วย เช่น ความตกลง เขตการค้าเสรีหรือความตกลงด้านการคุ้มครองการลงทุน นอกจากนี้ ยังขัดต่อหลักอนุญาโตตุลาการ ซึ่งยึดถือกันมาอย่างยาวนานจนเป็นประเพณีว่าคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต้องเป็นที่สุดและมีผลผูกพัน (Final and Binding)

๑.๖ สถาบันอนุญาโตตุลาการ โดยที่ผู้แทนสถาบันอนุญาโตตุลาการซึ่งได้รับ มอบหมายให้เข้าประชุม เป็นผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมด้วย จึงมีความเห็นเช่นเดียวกับความเห็น ของสำนักงานศาลยุติธรรมตาม ๑.๒

๑.๗ สำนักงานประมาณ เห็นว่า การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายควรจะต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับสนธิสัญญาหรืออนุสัญญาที่ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีสมาชิกด้วย

๑.๘ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เห็นว่า หลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้มีผลเป็นการทำลายความน่าเชื่อถือของสัญญาอนุญาโตตุลาการ

๑.๙ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย เห็นว่า ร่างพระราชบัญญัตินี้ขัดต่อหลักนิติรัฐ หลักกฎหมายสากลระหว่างประเทศ และไม่เป็นไปตามอนุสัญญานิวยอร์ก ค.ศ. ๑๙๕๘ ซึ่งกำหนดให้ต้องยอมรับคำวินิจฉัยหรือคำบังคับของอนุญาโตตุลาการ

๑.๑๐ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เห็นว่า ร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่สอดคล้องกับสนธิสัญญาหรืออนุสัญญาต่าง ๆ ที่ประเทศไทยได้ให้การรับรองไว้ และไม่สอดคล้องกับหลักการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ในทางธุรกิจที่สำคัญและต้องการความรวดเร็ว นอกจากนี้ ผู้รักษาการตามร่างพระราชบัญญัตินี้ซึ่งกำหนดให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายยังไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายด้วย

๒. ความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมื่อพิจารณาหลักการและสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ซึ่งนายวิรัช พันธุมะผล กับคณะ เป็นผู้เสนอ ประกอบกับความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว สำนักงานฯ มีความเห็น ดังต่อไปนี้

๒.๑ ร่างพระราชบัญญัตินี้มีสาระสำคัญเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ เพื่อเพิ่มกระบวนการคัดค้านคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ เฉพาะในคดีข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชนซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง โดยให้คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งสามารถยื่นคำร้องต่อศาลปกครองชั้นต้นให้พิจารณาเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ รวมทั้งกำหนดให้ศาลปกครองมีอำนาจไต่สวน พิจารณาพิพากษาได้ทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในคดีข้อพิพาทโดยไม่ต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในการพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการ และกำหนดให้สิทธิคู่พิพาทในการขอให้ศาลปกครองสูงสุดไต่สวน พิจารณาพิพากษาใหม่สำหรับคดีที่ศาลปกครองสูงสุดได้พิจารณาพิพากษาโดยไม่เป็นไปตามกระบวนการที่เพิ่มเติมขึ้นดังกล่าวภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๓ (เพิ่มมาตรา ๔๐/๑) และร่างมาตรา ๔)

๒.๒ เมื่อพิจารณากระบวนการอนุญาโตตุลาการตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ แล้ว เห็นว่า อนุญาโตตุลาการเป็นกระบวนการที่คู่สัญญาตกลงให้มีการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการ ซึ่งคู่สัญญาได้ตกลงให้แต่งตั้งคณะอนุญาโตตุลาการและกำหนดวิธีการพิจารณาของคณะอนุญาโตตุลาการร่วมกัน เพื่อให้มีการระงับข้อพิพาทโดยไม่ต้องฟ้องเป็นคดีต่อศาล การใช้กระบวนการอนุญาโตตุลาการจึงเป็นไปตามความสมัครใจของคู่สัญญาที่จะยอมรับคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการในการระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม หากคู่สัญญาไม่เห็นด้วยกับคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ ก็สามารถคัดค้านได้ตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการฯ ซึ่งกำหนดกระบวนการคัดค้านคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ โดยให้คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ และกำหนดเหตุที่จะขอให้ศาลเพิกถอนคำชี้ขาดไว้อย่างชัดเจนว่าจะต้องเป็นไปตามกรณีใด ซึ่งเหตุในการเพิกถอนคำชี้ขาดตามที่กำหนดไว้ในมาตราดังกล่าวมีความสอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๕ แห่งอนุสัญญา

ว่าด้วยการยอมรับนับถือและการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ (Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards) หรืออนุสัญญานิวยอร์ก ค.ศ. ๑๙๕๘ ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาดังกล่าว สำหรับคดีพิพาทเกี่ยวกับอนุญาโตตุลาการที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครองนั้น มาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการฯ กำหนดให้สัญญาระหว่างหน่วยงานของรัฐกับเอกชนไม่ว่าจะเป็นสัญญาทางปกครองหรือไม่ก็ตาม คู่สัญญาอาจตกลงให้ใช้วิธีการอนุญาโตตุลาการในการระงับข้อพิพาทได้ และให้สัญญาอนุญาโตตุลาการดังกล่าวมีผลผูกพันคู่สัญญา ดังนั้น ศาลปกครองจึงมีอำนาจในการพิจารณาคำขอคัดค้านคำชี้ขาดและเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการในคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการฯ ได้

๒.๓ การที่ร่างมาตรา ๓ (เพิ่มมาตรา ๔๐/๑) กำหนดให้คู่พิพาทในคดีข้อพิพาทที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองสามารถขอให้ศาลเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ โดยให้ศาลปกครองมีอำนาจไต่สวน พิจารณาพิพากษาได้ทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายโดยไม่ต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายจากการพิจารณาในชั้นอนุญาโตตุลาการ และไม่ได้กำหนดเหตุในการเพิกถอนคำชี้ขาดไว้ จะมีผลเป็นการเปิดกว้างให้ศาลปกครองมีอำนาจในการเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการได้ในทุกกรณีโดยไม่มีกรอบในการใช้อำนาจที่ชัดเจน ซึ่งจะมีความแตกต่างจากคดีข้อพิพาทที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลอื่นซึ่งศาลจะเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการได้เฉพาะกรณีตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการฯ เท่านั้น หลักการดังกล่าวจะทำให้กระบวนการคัดค้านและเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการฯ แบ่งออกเป็นสองระบบที่แตกต่างกันระหว่างคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครองและศาลอื่นโดยไม่มีเหตุผลที่สมควร และการให้ศาลมีอำนาจไต่สวนและพิจารณาพิพากษาโดยไม่ต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายจากการพิจารณาในชั้นอนุญาโตตุลาการยังเป็นการทำลายกระบวนการอนุญาโตตุลาการซึ่งคู่สัญญาได้ตกลงร่วมกันที่จะให้คณะอนุญาโตตุลาการเป็นผู้พิจารณาเพื่อระงับข้อพิพาทโดยไม่ใช้กระบวนการทางศาลด้วย หลักการตามร่างมาตรา ๓ (เพิ่มมาตรา ๔๐/๑) จึงเป็นการทำลายความศักดิ์สิทธิ์ของกระบวนการอนุญาโตตุลาการตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการฯ โดยให้ศาลมีอำนาจในการแทรกแซงการพิจารณาของคณะอนุญาโตตุลาการได้อย่างกว้างขวาง เป็นการขัดต่อหลักการตามอนุสัญญานิวยอร์กฯ ซึ่งอาจทำให้ภาคเอกชนผู้ลงทุนขาดความเชื่อมั่นในกระบวนการอนุญาโตตุลาการของประเทศไทย และไม่เลือกที่จะใช้กระบวนการอนุญาโตตุลาการของประเทศไทย รวมทั้งยังอาจจะส่งผลกระทบต่อการเข้ามาลงทุนของภาคเอกชนและอาจเป็นอุปสรรคต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศอันเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ชาติ และโดยที่ยุทธศาสตร์ชาติในด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ กำหนดให้กฎหมายต้องมีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการพัฒนา การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เอื้อต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ดังนั้น หลักการตามที่เสนอจึงอาจไม่สอดคล้องกับมาตรา ๒๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่กำหนดให้การจัดทำร่างกฎหมายต้องสอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งกับยุทธศาสตร์ชาติ

๒.๔ ร่างมาตรา ๔ ที่กำหนดให้สิทธิคู่พิพาทในการขอให้ศาลปกครองสูงสุดไต่สวน พิจารณาพิพากษาใหม่สำหรับคดีที่ศาลปกครองสูงสุดได้พิจารณาพิพากษาโดยไม่เป็นไปตามมาตรา ๔๐/๑ ภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ นั้น เป็นการให้อำนาจศาลปกครองสูงสุดในการนำคดีที่ได้พิจารณาพิพากษาถึงที่สุดไปแล้วกลับมาพิจารณาใหม่โดยไม่มีกำหนดเหตุ

ที่จะต้องพิจารณาคดีใหม่ที่ชัดเจน ซึ่งกรณีจะแตกต่างจากการขอให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาคดี หรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่ตามมาตรา ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่กำหนดเหตุไว้ชัดเจนว่าคู่กรณีหรือบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสีย หรืออาจถูกกระทบจากผลแห่งคดีนั้นอาจมีคำขอให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองนั้นใหม่ได้ในกรณีใด หลักการตามร่างมาตรา ๔ จึงอาจเป็นการทำลายความศักดิ์สิทธิ์ของคำพิพากษาที่ถึงที่สุดไปแล้วโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร อันจะส่งผลกระทบต่อคู่กรณีหรือผู้มีส่วนได้เสีย และส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมของประเทศ

ในการนี้ สำนักงานฯ จึงมีความเห็นสอดคล้องกับความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงานว่า ร่างพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งนายวิรัช พันธุมะผล กับคณะ เป็นผู้เสนอ ยังไม่มีความชัดเจนและไม่สอดคล้องกับหลักการอนุญาโตตุลาการตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ แนวทางปฏิบัติของสากล และอนุสัญญาระหว่างประเทศ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือในการใช้ระบบอนุญาโตตุลาการของประเทศไทยและกระทบต่อภาคเอกชนในการเข้ามาลงทุนในประเทศ รวมทั้งยังไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในการกำหนดให้กฎหมายต้องมีความเป็นสากล โดยมุ่งใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการพัฒนาและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศอันจะเอื้อต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบกับพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ได้บัญญัติกระบวนการคัดค้านและการเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการในคดีข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชน ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครองไว้แล้ว โดยศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการได้หากมีกรณีตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งได้สร้างความเป็นธรรมและคุ้มครองประโยชน์ให้แก่คู่พิพาท โดยมีกระบวนการที่ชัดเจนและสอดคล้องกับหลักการตามอนุสัญญานิวยอร์ก ค.ศ. ๑๙๕๘ ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีและผูกพันที่จะต้องปฏิบัติตามด้วยแล้ว กรณีจึงยังไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเสนอกฎหมายเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการฯ ตามร่างพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งนายวิรัช พันธุมะผล กับคณะ เป็นผู้เสนอ ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๒๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาคำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายปรกรณ์ นิลประพันธ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

กองกฎหมายการพาณิชย์และอุตสาหกรรม

ฝ่ายกฎหมายการค้าระหว่างประเทศและทรัพย์สินทางปัญญา

โทร. ๐ ๒๒๒๒ ๐๒๐๖-๙ ต่อ ๑๕๑๓ (นางสาวสุมลรัตน์ฯ)

โทรสาร ๐ ๒๒๒๖ ๕๑๖๔

www.krisdika.go.th

www.lawreform.go.th

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@ocs.go.th

สำเนาถูกต้อง

ผู้แทนฯ

นางสาวพรรณภาภา เอี่ยมประสิทธิ์
นิติกรชำนาญการพิเศษ กองนิติธรรม

(สำเนา)
เลขรับ ๒๒/๒๕๖๒ วันที่ ๑๔ พ.ย. ๒๕๖๒
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สภาผู้แทนราษฎร
ถนนสามเสน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติโอนญาโตตุลาการ (ฉบับที่ ...) พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติฯ และเอกสารประกอบในเรื่องนี้

ข้าพเจ้ากับคณะ ขอเสนอร่างพระราชบัญญัติโอนญาโตตุลาการ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. พร้อมด้วย
บันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ ประกอบกับเอกสาร
การดำเนินการตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ (ถ้ามี) มาเพื่อได้โปรดนำเสนอสภาผู้แทนราษฎร
พิจารณาและหากสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้วก็ขอได้โปรดนำเสนอวุฒิสภาพิจารณาตามรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) วิรัช พันธุมะผล ผู้เสนอ
(นายวิรัช พันธุมะผล)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคอนาคตใหม่

(ลงชื่อ) ฉลาด ขามช่วง ผู้เสนอ (ลงชื่อ) สงวน พงษ์มณี ผู้เสนอ
(นายฉลาด ขามช่วง) (นาย สงวน พงษ์มณี)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

(ลงชื่อ) เจริญวิทย์ ไกรสินธุ์ ผู้เสนอ (ลงชื่อ) พลตำรวจเอก ยงยุทธ เทพจันทร์ ผู้เสนอ
(นายเจริญวิทย์ ไกรสินธุ์) (ยงยุทธ เทพจันทร์)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคอนาคตใหม่

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชนนิยม

(ลงชื่อ) โชติพิพัฒน์ เตชะโสภณมณี ผู้เสนอ (ลงชื่อ) ฐิตินันท์ แสงนาค ผู้เสนอ
(นายโชติพิพัฒน์ เตชะโสภณมณี) (นายฐิตินันท์ แสงนาค)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคอนาคตใหม่

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคอนาคตใหม่

(ลงชื่อ) พลตรี ทรงกลด ทิพย์รัตน์ ผู้เสนอ (ลงชื่อ) ประเสริฐพงษ์ ทรนุวัตร์ ผู้เสนอ
(พลตรี ทรงกลด ทิพย์รัตน์) (นายประเสริฐพงษ์ ทรนุวัตร์)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคพลังชาติไทย

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคอนาคตใหม่

(ลงชื่อ) นพพล เหลืองทองนารา ผู้เสนอ (ลงชื่อ) สุรัชย์ ศรีสารคาม ผู้เสนอ
(นาย นพพล เหลืองทองนารา) (นายสุรัชย์ ศรีสารคาม)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคอนาคตใหม่

(โปรดพลิก)

(ลงชื่อ) จุลพันธ์ โนนศรีชัย ผู้เสนอ
(นายจุลพันธ์ โนนศรีชัย)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคอนาคตใหม่

(ลงชื่อ) วิรัตน์ วรศศิริน ผู้เสนอ
(นายวิรัตน์ วรศศิริน)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเสรีรวมไทย

(ลงชื่อ) องค์การ ชัยบุตร ผู้เสนอ
(นายองค์การ ชัยบุตร)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคอนาคตใหม่

(ลงชื่อ) พันตำรวจตรี ขวสิต เลหาอุดมพันธ์ ผู้เสนอ
(ขวสิต เลหาอุดมพันธ์)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคอนาคตใหม่

(ลงชื่อ) ระวี มาศฉมาดล ผู้เสนอ
(นายระวี มาศฉมาดล)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคพลังธรรมใหม่

(ลงชื่อ) สวาป เผ่าประทาน ผู้เสนอ
(นายสวาป เผ่าประทาน)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

(ลงชื่อ) พรชัย อำนวยทรัพย์ ผู้เสนอ
(นายพรชัย อำนวยทรัพย์)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

(ลงชื่อ) ฉลอง เทอดวีระพงศ์ ผู้เสนอ
(นายฉลอง เทอดวีระพงศ์)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

(ลงชื่อ) สฤกษ์ บุตรเนียร ผู้เสนอ
(นายสฤกษ์ บุตรเนียร)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

(ลงชื่อ) เกียรติ เหลืองขจรวิทย์ ผู้เสนอ
(นายเกียรติ เหลืองขจรวิทย์)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

(ลงชื่อ) จักรกฤษณ์ ทองศรี ผู้เสนอ
(นายจักรกฤษณ์ ทองศรี)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

(ลงชื่อ) ภูมิศิษฐ์ คงมี ผู้เสนอ
(นายภูมิศิษฐ์ คงมี)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

(ลงชื่อ) คงกฤษ ฉัตรมาลีรัตน์ ผู้เสนอ
(นายคงกฤษ ฉัตรมาลีรัตน์)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

(ลงชื่อ) พลตำรวจเอก เสรีพิศุทธ์ เตมียเวส ผู้เสนอ
(เสรีพิศุทธ์ เตมียเวส)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเสรีรวมไทย

(ลงชื่อ) มณฑล โพธิ์คาย ผู้เสนอ
(นายมณฑล โพธิ์คาย)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคอนาคตใหม่

(ลงชื่อ) พีรเดช คำสมุทร ผู้เสนอ
(นายพีรเดช คำสมุทร)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคอนาคตใหม่

(ลงชื่อ) อนูรักษ์ จุริมาศ ผู้เสนอ
(นายอนูรักษ์ จุริมาศ)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคชาติไทยพัฒนา

(ลงชื่อ) สฤกษ์พงษ์ เกี่ยวข้อง ผู้เสนอ
(นายสฤกษ์พงษ์ เกี่ยวข้อง)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

(ลงชื่อ) วิสิทธิ์ พิทยาภรณ์ ผู้เสนอ
(นายวิสิทธิ์ พิทยาภรณ์)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

(ลงชื่อ) ไตรเทพ งามกมล ผู้เสนอ
(นายไตรเทพ งามกมล)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

(ลงชื่อ) อับดุลบาซิม อาบู ผู้เสนอ
(นายอับดุลบาซิม อาบู)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

(ลงชื่อ) มานพ ศรีผึ้ง ผู้เสนอ
(นายมานพ ศรีผึ้ง)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

(ลงชื่อ) พันเอก เศรษฐพงศ์ มะลิสวรรณ ผู้เสนอ
(เศรษฐพงศ์ มะลิสวรรณ)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

(ลงชื่อ) พิษณุ พลธิ์ ผู้เสนอ
(นายพิษณุ พลธิ์)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

(ลงชื่อ) ชาดา ไทยเศรษฐ์ ผู้เสนอ
(นายชาดา ไทยเศรษฐ์)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

(ลงชื่อ) อำนาจ วิลาวัลย์ ผู้เสนอ
(นายอำนาจ วิลาวัลย์)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

(ลงชื่อ) บุญลือ ประเสริฐโสภา ผู้เสนอ
(นายบุญลือ ประเสริฐโสภา)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

(ลงชื่อ) สมอง เทพอักษรณรงค์ ผู้เสนอ
(นายสมอง เทพอักษรณรงค์)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

(ลงชื่อ) สรอรอด กลิ่นประทุม ผู้เสนอ
(นายสรอรอด กลิ่นประทุม)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

สำเนาถูกต้อง

(นายสมิทธิชัย จันทรพิชญ)
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานระเบียบวาระ
สำนักงานการประชุม

ปวีณา พิมพ์
รัตนทาน
ตรวจ

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ ดังต่อไปนี้

๑. เพิ่มความมาตรา ๔๐/๑ โดยให้คู่พิพาทสามารถร้องขอต่อศาลปกครองเพื่อคัดค้านคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการในคดีข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชน
๒. ให้อำนาจศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาไต่สวนคำร้องและมีคำสั่งเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ
๓. คดีที่ศาลปกครองสูงสุดได้พิจารณาพิพากษาโดยไม่เป็นตามบทบัญญัตินี้ คู่พิพาทอาจขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิจารณา พิพากษาใหม่ได้

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ ยังมีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เป็นธรรมต่อคดีพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง โดยเฉพาะการร้องคัดค้านคำวินิจฉัยของอนุญาโตตุลาการ จึงสมควรเปิดโอกาสให้คู่พิพาทสามารถร้องคัดค้านคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการในคดีปกครองได้ โดยให้ความเป็นอิสระต่อศาลปกครองในการพิจารณา ไต่สวนเพื่มีคำสั่งเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการได้ทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายโดยไม่ต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในชั้นอนุญาโตตุลาการก็ได้ รวมถึงการเปิดโอกาสให้คู่พิพาทสามารถร้องขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิจารณา พิพากษาคดีที่ไม่ได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ได้ใหม่ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อภาคเอกชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
อนุญาตตุลาการ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยอนุญาตตุลาการ

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕

“มาตรา ๔๐/๑ การคัดค้านคำชี้ขาดของคณะอนุญาตตุลาการในคดีข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชนซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาตตุลาการนั้นได้ โดยยื่นคำร้องต่อศาลปกครองชั้นต้นที่มีเขตอำนาจภายในเก้าสิบวันนับแต่วันได้รับสำเนาคำชี้ขาด

ในการพิจารณาคำร้องขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลปกครองมีอำนาจได้ส่วน พิจารณาพิพากษา ได้ทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในคดีข้อพิพาทโดยไม่ต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในการพิจารณาชั้นอนุญาตตุลาการได้”

มาตรา ๔ คดีที่ศาลปกครองสูงสุดได้พิจารณาพิพากษาโดยไม่เป็นตามมาตรา ๔๐/๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คู่พิพาทอาจขอให้ศาลปกครองสูงสุดได้ส่วน พิจารณาพิพากษาใหม่ได้ภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

.....
.....

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติ ต่อสภาผู้แทนราษฎร และ
ได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามข้อ ๑๑๐ ของข้อบังคับการประชุม
สภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่พระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ มีบทบัญญัติที่ไม่ได้ให้อำนาจศาล
ปกครอง ไตสวน พิจารณา พิพากษา ได้ทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเกี่ยวกับข้อพิพาทในคดี จึงสมควรให้
โอกาสคู่พิพาทสามารถร้องต่อศาลปกครอง เพื่อไต่สวน พิจารณา พิพากษา ได้ทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย
โดยไม่คำนึงว่าข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายนั้นได้ยกขึ้นในชั้นอนุญาตตุลาการหรือไม่ รวมถึงคู่พิพาทอาจยื่นคำ
ร้องขอต่อศาลปกครองสูงสุดเพื่อไต่สวน พิจารณา พิพากษาคดีที่ศาลปกครองได้พิจารณาพิพากษาโดยไม่เป็น
ตามมาตรา ๔๐/๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คู่พิพาทอาจขอให้ศาลปกครอง
สูงสุดไต่สวน พิจารณา พิพากษาใหม่ได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๒.๑ เพิ่มความมาตรา ๔๐/๑ ของพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยให้
คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในคดีข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชนซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง
ขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาตตุลาการ โดยยื่นคำร้องต่อศาลปกครองชั้นต้นที่มีเขตอำนาจภายใน
๙๐ วันนับแต่วันได้รับสำเนาคำชี้ขาด โดยในการพิจารณาคำร้องขอให้เพิกถอนคำชี้ขาด ศาลปกครองมีอำนาจ
ไต่สวน พิจารณา พิพากษา ในคดีข้อพิพาทโดยไม่ต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในการพิจารณาชั้น
อนุญาตตุลาการได้ (ร่างมาตรา ๓)

๒.๒ คดีที่ศาลปกครองสูงสุดได้พิจารณาพิพากษาโดยไม่เป็นตามมาตรา ๔๐/๑ แห่ง
พระราชบัญญัตินี้ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คู่พิพาทอาจขอให้ศาลปกครองสูงสุดไต่สวน พิจารณา
พิพากษาใหม่ได้ภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๔)

๒.๓ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๕)

รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น
และรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจาก
ร่างพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
นายวิรัช พันธุมะผล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะ เป็นผู้เสนอ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

รายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์
ผลกระทบที่อาจเกิดจากร่างพระราชบัญญัติ

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานของร่างพระราชบัญญัติ

๑. ร่างพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ (ฉบับที่ ...) พ.ศ.

กฎหมายใหม่

แก้ไขเพิ่มเติม

ยกเลิก

๒. หลักการและเหตุผล

๒.๑ หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ ดังต่อไปนี้

๒.๑.๑ เพิ่มความมาตรา ๔๐/๑ โดยให้คู่พิพาทสามารถร้องขอต่อศาลปกครองเพื่อคัดค้านคำ
ชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการในคดีข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชน

๒.๑.๒ ให้อำนาจศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจพิจารณาไต่สวนคำร้องและมีคำสั่งเพิกถอนคำชี้
ขาดของอนุญาโตตุลาการ

๒.๑.๓ คดีที่ศาลปกครองสูงสุดได้พิจารณาพิพากษาโดยไม่เป็นตามบทบัญญัตินี้ คู่พิพาทอาจ
ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิจารณา พิพากษาใหม่ได้

๒.๒ เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ ยังมีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เป็น
ธรรมต่อคดีพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง โดยเฉพาะการร้อง
คัดค้านคำวินิจฉัยของอนุญาโตตุลาการ จึงสมควรเปิดโอกาสให้คู่พิพาทสามารถร้องคัดค้านคำวินิจฉัยชี้ขาดของ
คณะอนุญาโตตุลาการในคดีปกครองได้ โดยให้ความเป็นอิสระต่อศาลปกครองสูงสุดในการพิจารณา ไต่สวน
เพื่อมีคำสั่งเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการได้ทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายโดยไม่ต้องคำนึงถึง
ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในชั้นอนุญาโตตุลาการก็ได้ รวมถึงการเปิดโอกาสให้คู่พิพาทสามารถร้องขอให้ศาล
ปกครองสูงสุดพิจารณา พิพากษาคดีที่ไม่ได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ได้ใหม่ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็น
ธรรมต่อภาคเอกชน

๓. ผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ประชาชนเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

นายวิรัช พันธุมะผล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ

ส่วนที่ ๒ การรับฟังความคิดเห็นและสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

๑. ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น

พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ ไม่ได้ให้อำนาจศาลปกครอง ใต้สวน พิจารณาพิพากษา ได้ทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับข้อพิพาทในคดี จึงควรให้โอกาสคู่พิพาทสามารถร้องต่อศาลปกครอง เพื่อใต้สวน พิจารณา พิจารณา ได้ทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย โดยไม่คำนึงว่าข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายนั้นได้ยกขึ้นในชั้นอนุญาโตตุลาการหรือไม่ รวมถึงคู่พิพาทอาจยื่นคำร้องขอต่อศาลปกครองสูงสุด เพื่อใต้สวน พิจารณา พิจารณา คดีใหม่ได้

สาระสำคัญ

เพิ่มความมาตรา ๔๐/๑ ของพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยให้คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในคดีข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชนซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง ขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ โดยยื่นคำร้องต่อศาลปกครองชั้นต้นที่มีเขตอำนาจภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันได้รับสำเนาคำชี้ขาด โดยในการพิจารณาคำร้องขอให้เพิกถอนคำชี้ขาด ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจใต้สวน พิจารณา พิจารณา ในคดีข้อพิพาทโดยไม่ต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในการพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการได้

คดีที่ศาลปกครองสูงสุดได้พิจารณาพิพากษาโดยไม่เป็นไปตามมาตรา ๔๐/๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คู่พิพาทอาจขอให้ศาลปกครองสูงสุดใต้สวน พิจารณา พิจารณา ใหม่ได้ภายใน ๒ ปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

๒. ผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างพระราชบัญญัติ

๑. สำนักงานศาลปกครอง
๒. สำนักงานศาลยุติธรรม
๓. สถาบันอนุญาโตตุลาการ กระทรวงยุติธรรม
๔. สภาอนุญาโตตุลาการ ทอการค้าแห่งประเทศไทย
๕. กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ
๖. สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
๗. สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
๘. สมาคมผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย

๓. ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น

๓.๑ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าในการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการในคดีข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐกับเอกชน ซึ่งเป็นคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง ควรเพิ่มกระบวนการในการคัดค้านคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการให้แตกต่างจากคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลยุติธรรม

๓.๒ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าควรให้โอกาสคู่พิพาทสามารถร้องต่อศาลปกครอง เพื่อไต่สวน พิจารณา พิพากษา ได้ทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย โดยไม่คำนึงว่าข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายนั้นได้ยกขึ้นใน ชั้นอนุญาโตตุลาการหรือไม่

๓.๓ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าควรเปิดโอกาสให้คู่พิพาทสามารถยื่นคำร้องขอต่อศาลปกครอง สูงสุดเพื่อไต่สวน พิจารณา พิพากษาคดีที่ศาลปกครองสูงสุดได้พิจารณาพิพากษาโดยไม่สอดคล้องกับ กระบวนการตามกฎหมายนี้ ก่อนวันที่กฎหมายนี้ใช้บังคับ โดยคู่พิพาทอาจขอให้ศาลปกครองสูงสุดไต่สวน พิจารณา พิพากษาใหม่ได้

๓.๔ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น

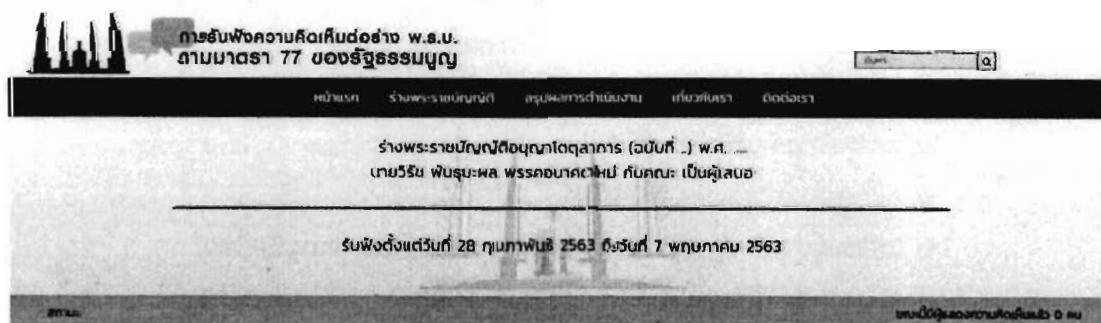
๔. ระยะเวลาและวิธีการการรับฟังความคิดเห็น

๔.๑ ระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น

ตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓ รวมระยะเวลา จำนวน ๖๙ วัน

๔.๒ วิธีการรับฟังความคิดเห็น

(๑) ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th

ร่างพระราชบัญญัติัญญาโตตุลาการ (ฉบับที่ .) พ.ศ. ...
ระบบร่าง :เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร ไม่มีร่างทรงเงิน
เลขที่๐๖ นาย555 พันธะพล พรรคอนาคตใหม่ กับคณะ เป็นคู่สอ

(๒) ส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง ประกอบด้วย

๑. สำนักงานศาลปกครอง
๒. สำนักงานศาลยุติธรรม
๓. สถาบันอนุญาโตตุลาการ กระทรวงยุติธรรม
๔. สภาอนุญาโตตุลาการ หอการค้าแห่งประเทศไทย
๕. กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ
๖. สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
๗. สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
๘. สมาคมผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย

๕. สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

๕.๑ ข้อมูลทั่วไปผู้ร่วมแสดงความคิดเห็น

จากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th จำนวน ๐ ราย
จากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง

ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน ที่ได้แสดงความคิดเห็นมี จำนวน ๓ ราย ประกอบด้วย

- ๑) สำนักงานศาลยุติธรรม
- ๒) สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
- ๓) สถาบันอนุญาโตตุลาการ

๕.๒ ผลการรับฟัง

ผลการรับฟังผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th และจากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง สรุปได้เป็นรายประเด็นดังนี้

๑ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าในการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการในคดีข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐกับเอกชน ซึ่งเป็นคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง ควรเพิ่มกระบวนการในการคัดค้านคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการให้แตกต่างจากคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลยุติธรรม

การเพิ่มกระบวนการคัดค้านคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการในคดีปกครองให้แตกต่างจากคดีที่อยู่ในอำนาจศาลยุติธรรมสามารถกระทำได้เนื่องจากคดีปกครองเป็นการใช้อำนาจทางปกครองของรัฐอื่นเกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ แต่การเพิ่มกระบวนการดังกล่าวย่อมก่อให้เกิดความยุ่งยากในทางปฏิบัติ เพราะเป็นการเพิ่มความซับซ้อนในกระบวนการระงับข้อพิพาทและลดความนิยมในการใช้อนุญาโตตุลาการในการระงับข้อพิพาทในภาพรวมของประเทศ เช่น หากคู่สัญญาจะกำหนดให้ใช้อนุญาโตตุลาการในการระงับข้อพิพาทต้องพิจารณาว่าสัญญาดังกล่าวเป็นสัญญาทางปกครองหรือไม่ เพราะจะส่งผลให้กระบวนการคัดค้านคำชี้ขาดมีความแตกต่างจากคดีในเขตอำนาจศาลยุติธรรม ปัญหาว่าสัญญาใดเป็นสัญญาทางปกครองหรือไม่ ผู้ทำสัญญาต้องพิจารณาคำสั่งศาลปกครองสูงสุดและคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล หากสัญญาใดยังไม่เคยมีคำสั่งศาลหรือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการฯ ก็ย่อมก่อให้เกิดความ

ไม่แน่ใจว่าสัญญานั้นจะเป็นสัญญาทางปกครองหรือไม่ แม้แต่ในการวินิจฉัยของคณะกรรมการฯ ในบางสัญญา ก็ยังมีความเห็นแตกต่างกัน เช่น คำวินิจฉัยที่ ๑๐/๒๕๕๕ เกี่ยวกับสัญญาที่ว่าจ้างให้เอกชนก่อสร้างอาคารของโรงพยาบาล คณะกรรมการฯ มีคำวินิจฉัยอย่างไม่เป็นเอกฉันท์ ฝ่ายหนึ่งเห็นว่าเป็นคดีปกครองแต่ อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่าไม่เป็นคดีปกครอง

การแก้ไขร่าง พ.ร.บ. อนุญาโตตุลาการตามแนวทางที่เสนอจะส่งผลให้การคัดค้านคำชี้ขาด มีความแตกต่างระหว่างสองระบบ ซึ่งก่อให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนและเป็นปัญหากับคู่สัญญาที่ต้องการใช้การ ระงับข้อพิพาทด้วยอนุญาโตตุลาการว่าสัญญาใดเป็นสัญญาทางปกครองหรือไม่ จึงไม่เห็นด้วยกับการแก้ไข ดังกล่าว (สถาบันอนุญาโตตุลาการ)

๒ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าควรให้โอกาสคู่พิพาทสามารถร้องต่อศาลปกครอง เพื่อไต่สวน พิจารณา พิพากษา ได้ทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย โดยไม่คำนึงว่าข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายนั้นได้ ยกขึ้นในชั้นอนุญาโตตุลาการหรือไม่

การกำหนดให้มีกระบวนการไต่สวนทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายย่อมเป็นการกำหนดให้ศาล ปกครองมีอำนาจไต่สวนใหม่ทั้งหมดและลบล้างการรับฟังข้อเท็จจริงในชั้นอนุญาโตตุลาการ การ อนุญาโตตุลาการมีหลักการและคุณค่าแตกต่างจากการฟ้องคดีต่อศาล กล่าวคือ การอนุญาโตตุลาการเป็นการ ระงับข้อพิพาททางเลือกโดยความสมัครใจของคู่สัญญาและถือเป็นเจตนาของคู่พิพาทที่ต้องการให้แต่งตั้งคน กลางที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นผู้ชี้ขาดข้อพิพาท โดยคำนึงถึงความรวดเร็วในการพิจารณาที่เป็น ความลับและคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการสามารถบังคับใช้ในประเทศอื่นได้ หลักการและคุณค่าของสัญญา อนุญาโตตุลาการมีความเป็นสากลเป็นที่ยอมรับกันมานานอารยประเทศ ดังนั้น หลักการและคุณค่าของ สัญญาอนุญาโตตุลาการจึงไม่ควรถูกลบล้างโดยการใช้อำนาจศาลด้วยการไต่สวนใหม่ทั้งหมด

การกำหนดให้ศาลปกครองมีอำนาจไต่สวนใหม่ทั้งหมดส่งผลให้อนุญาโตตุลาการกลายเป็นสภาพ เป็นเสมือนศาลชั้นต้น ทั้งที่มีหลักการและแนวคิดที่แตกต่างกัน และยังลบล้างคุณค่าและจุดเด่นของการระงับ ข้อพิพาทด้วยอนุญาโตตุลาการจนกลายเป็นกระบวนการระงับข้อพิพาทที่ไม่มีประสิทธิภาพในทางปฏิบัติ อันเป็นการขัดต่อหลักการอนุญาโตตุลาการและไม่เคารพเจตนารมณ์ของคู่สัญญาที่ต้องการคำตัดสินจาก ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านและต้องการความรวดเร็วในการระงับข้อพิพาทเพื่อลดความสูญเสียโอกาสทางธุรกิจจาก ความล่าช้าในการระงับข้อพิพาท และยังขาดความเป็นสากล อีกทั้งมาตรฐานด้านกฎหมายในการรับรองและ บังคับตามคำชี้ขาด ก็ไม่มีบทบัญญัติในลักษณะดังกล่าว เช่น ประเทศฝรั่งเศส และประเทศอังกฤษ ซึ่งอาจ กล่าวได้โดยสังเขป ดังต่อไปนี้

๑. ในประเทศฝรั่งเศส การเพิกถอนคำชี้ขาดและการอุทธรณ์คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ในประเทศฝรั่งเศสได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (Code de procedure civile) ซึ่งใช้ เพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการภายในประเทศทั้งคดีปกครองและคดีตามกำหนดหมายเอกชน บทบัญญัติว่า ด้วยการอุทธรณ์ (Lappel) และเพิกถอนคำชี้ขาด (Le recours en annulation) มาตรา ๑๔๘๘-๑๕๐๓ ไม่ได้ กำหนดให้ศาลที่มีอำนาจเพิกถอนหรือพิจารณาอุทธรณ์คำชี้ขาด สามารถพิจารณาไต่สวนข้อเท็จจริงและ ข้อกฎหมายให้แตกต่างจากชั้นอนุญาโตตุลาการได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเพิกถอนคำชี้ขาดได้บัญญัติไว้ เพียงสามมาตราได้แก่ มาตรา ๑๔๙๑-๑๔๙๓ สามมาตราดังกล่าวกำหนดเพียงเหตุแห่งการเพิกถอนและ

แนวทางการพิจารณาของศาลในการเพิกถอนไว้เท่านั้น และการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งของฝรั่งเศสครั้งล่าสุด (ประกาศใช้ในวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓) ได้แก้ไขบทบัญญัติว่าด้วยอนุญาโตตุลาการ แต่ไม่ได้กำหนดให้ศาลสูงหรือหน่วยงานที่พิจารณาคดีปกครองมีอำนาจในการไต่สวน พิจารณาข้อเท็จจริงใหม่ โดยไม่ต้องอาศัยข้อเท็จจริงในชั้นอนุญาโตตุลาการ

๒. ในประเทศอังกฤษ การเพิกถอนคำชี้ขาดและการอุทธรณ์คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ในประเทศอังกฤษตาม Arbitration Act 1996 จะบัญญัติไม่อนุญาตให้ศาลพิจารณาข้อเท็จจริงใหม่ คู่ความมีสิทธิอุทธรณ์เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายเท่านั้น ประเด็นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงให้ถือเป็นที่ยึดตามการพิจารณาในชั้นอนุญาโตตุลาการ

มาตรา ๘๑ (๒) บัญญัติว่า “ไม่มีความใดตามพระราชบัญญัตินี้อันอาจตีความให้อำนาจใด ๆ แก่ศาลในการเพิกถอนหรือยกเลิกคำชี้ขาดโดยอาศัยเหตุความบกพร่องในข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ปรากฏในคำชี้ขาด”

มาตรา ๖๙ (๑) ซึ่งบัญญัติว่า “เว้นแต่คู่พิพาทจะตกลงกันเป็นอย่างอื่น” คู่พิพาทอาจอุทธรณ์ต่อศาลในปัญหาข้อเท็จจริงอันเกิดจากคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ”

ศาลอังกฤษได้มีคำพิพากษาวางหลักไว้หลายคดีว่าคู่พิพาทไม่มีสิทธิอุทธรณ์คำชี้ขาดในปัญหาข้อเท็จจริง เช่นคดี *The Chrysalis* (1983) 1 Lloyds Rep 503, *The Baleares* (1993) 1 Lloyds Rep 215. และในคดี *The Baleares* แม้คู่พิพาทจะตกลงไว้ในข้อสัญญาอนุญาโตตุลาการให้ศาลมีอำนาจพิจารณาข้อเท็จจริงได้ ศาลก็ไม่มีอำนาจพิจารณาปัญหาข้อเท็จจริงในชั้นอุทธรณ์ได้เพราะเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๙ (๑)

จะเห็นได้จากบทบัญญัติในการรับรองและบังคับการตามคำชี้ขาดของประเทศทั้งสองดังกล่าว จะไม่อนุญาตให้ศาลมีอำนาจทบทวนคำชี้ขาดใหม่ทั้งหมด เพราะการให้ศาลปกครองมีอำนาจไต่สวนใหม่ทั้งหมดเป็นการผลักให้คู่สัญญาชาวต่างชาติมีอำนาจต่อรองสูง (เช่น ในด้านเทคโนโลยี) ใช้การอนุญาโตตุลาการในต่างประเทศแทนการใช้อนุญาโตตุลาการไทยและใช้กฎหมายต่างประเทศบังคับกับสัญญาเพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้คำชี้ขาดถูกไต่สวนใหม่ทั้งหมดโดยศาลปกครอง และนำคำชี้ขาดมาขอให้ศาลไทยบังคับตามอนุสัญญาว่าด้วยการยอมรับและบังคับตามคำชี้ขาดอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ (New York Convention) ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีในกรณีดังกล่าวศาลปกครองไม่มีอำนาจเพิกถอนคำชี้ขาดจากต่างประเทศ มีเพียงอำนาจใช้ดุลพินิจว่าจะบังคับหรือไม่บังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศเท่านั้น การส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นสถานที่ในการดำเนินการอนุญาโตตุลาการ (Seat of Arbitration) ย่อมเป็นผลดีต่อประเทศมากกว่าการผลักให้คู่สัญญาดำเนินการระงับข้อพิพาทในต่างประเทศ (*สถาบันอนุญาโตตุลาการ*)

๓. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าควรเปิดโอกาสให้คู่พิพาทสามารถยื่นคำร้องขอต่อศาลปกครองสูงสุดเพื่อไต่สวน พิจารณา พิพากษาคดีที่ศาลปกครองสูงสุดได้พิจารณาพิพากษาโดยไม่สอดคล้องกับกระบวนการตามกฎหมายนี้ ก่อนวันที่กฎหมายนี้ใช้บังคับ โดยคู่พิพาทอาจขอให้ศาลปกครองสูงสุดไต่สวน พิจารณา พิพากษาใหม่ได้

ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติที่ได้สอบถามมานั้น ไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการขอให้ศาลปกครองพิจารณาคดีใหม่ ซึ่งแตกต่างไปจากพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองมาตรา ๗๕ ว่าด้วยการขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาคดีใหม่

หลักความศักดิ์สิทธิ์แห่งคำพิพากษา (Res Judicata) เป็นหลักกฎหมายที่สำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการยุติธรรม เมื่อศาลสูงสุดมีคำพิพากษาแล้วแล้วคดียอมถึงที่สุด คู่ความไม่มีสิทธินำคดีดังกล่าวมาฟ้องร้องกันอีก การฟ้องร้องกันในคดีที่ศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดไปแล้ว เป็นการไม่เคารพคำพิพากษาของศาลอันจะก่อให้เกิดความวุ่นวายในสังคมอย่างไม่สิ้นสุดและกระทบต่อความน่าเชื่อถือของระบบกระบวนการยุติธรรมของประเทศ การออกกฎหมายเพื่อยกเว้นหลักดังกล่าวต้องกระทำด้วยความระมัดระวังอย่างยิ่ง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗๕ จึงได้กำหนดกฎเกณฑ์ไว้อย่างเข้มงวดเกี่ยวกับการร้องขอให้ศาลรื้อฟื้นคดีพิจารณาคดีใหม่ว่าต้องเป็นกรณีที่

(๑) ศาลปกครองฟังข้อเท็จจริงผิดพลาดหรือมีพยานหลักฐานใหม่ อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ

(๒) คู่กรณีที่แท้จริงหรือบุคคลภายนอกนั้นมิได้เข้ามาในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีหรือได้เข้ามาแล้วแต่ถูกตัดโอกาสโดยไม่เป็นธรรมในการมีส่วนร่วมในการดำเนินกระบวนการพิจารณา

(๓) มีข้อบกพร่องสำคัญในกระบวนการพิจารณาพิพากษาที่ทำให้ผลของคดีไม่มีความยุติธรรม

(๔) คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ทำขึ้นโดยอาศัยข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใดและต่อมาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญซึ่งทำให้ผลแห่งคำพิพากษาหรือคำสั่งขัดกับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น

ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติที่มีการสอบถามดังกล่าว ได้เพิ่มเติมหลักการในการให้อำนาจศาลปกครองสูงสุดสามารถพิจารณาและพิพากษาใหม่ในคดีที่ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาใหม่ในคดีที่ศาลปกครองได้มีพิพากษาถึงที่สุดไปแล้ว จึงเป็นการฝ่าฝืนหลักความศักดิ์สิทธิ์แห่งคำพิพากษา (Res Judicata) โดยไม่ได้กำหนดข้อจำกัดในการร้องขอให้พิจารณาใหม่ทั้งยังไม่สอดคล้องกับมาตรา ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งได้ให้อำนาจศาลปกครองสูงสุดในการพิจารณาคดีใหม่ไว้แล้ว จากคำพิพากษาที่ผ่านมาจะพบว่า แม้ศาลปกครองจะมีอำนาจในการทบทวนคำพิพากษาของตนเองใหม่ แต่การใช้อำนาจดังกล่าวจะเป็นไปด้วยความระมัดระวัง ยกตัวอย่างเช่น ศาลปกครองกลางได้เคยวินิจฉัยการยื่นขอพิจารณาคดีใหม่ในคดีหมายเลขแดงที่ ๓๓๖-๓๖๘/๒๕๕๗ (โฮปเวลล์) ว่าไม่มีพยานหลักฐานใหม่อันเป็นเหตุให้ขอพิจารณาคดีใหม่

การที่ร่างพระราชบัญญัติฯ มาตรา ๔ มิได้มีเงื่อนไขเกี่ยวกับการทบทวนคำพิพากษาที่ถึงที่สุดแล้วแต่อย่างใด จึงถือเป็นการให้อำนาจศาลอย่างกว้างขวางยิ่งกว่ามาตรา ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ จะส่งผลให้คดีที่ไม่มีพยานหลักฐานใหม่ก็สามารถถูกรื้อฟื้นขึ้นมาพิจารณาใหม่ได้ ทำให้กระบวนการยุติธรรมมีความล่าช้า ขาดความเด็ดขาด และจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมของไทยในที่สุด สถาบันอนุญาโตตุลาการจึงไม่เห็นด้วยกับหลักการและแนวทางดังกล่าว (สถาบันอนุญาโตตุลาการ)

๔ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น

๑) หลักการในร่างพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ดังกล่าว มีหลักการหลายประการที่ไม่เป็นการส่งเสริมให้ประเทศไทยมีมาตรฐานในด้านการอนุญาโตตุลาการที่ไม่เป็นที่ยอมรับในทางสากล และจะกระทบต่อความเชื่อมั่นในการที่คู่พิพาทจะเลือกใช้ประเทศไทยเป็นสถานที่ในการดำเนิน

กระบวนการอนุญาโตตุลาการ ซึ่งหากกำหนดไว้เช่นนี้ ในอนาคตหากจะมีการทำสัญญาระหว่างหน่วยงานของรัฐกับเอกชนผู้ลงทุนก็จะเห็นว่าการทำสัญญาดังกล่าวมีความเสี่ยงสูงมากขึ้น ซึ่งอาจกระทบต่อต้นทุนในการลงทุนในประเทศไทย และนอกจากนั้น เมื่อระบบอนุญาโตตุลาการไทยไม่สอดคล้องกับระบบที่เป็นมาตรฐานสากล ผู้ลงทุนก็จะเลือกไม่ใช้ประเทศไทยเป็นสถานที่ในการดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการ ซึ่งขัดกับแนวยุทธศาสตร์ของกระทรวงยุติธรรมที่มุ่งส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางในการระงับข้อพิพาททางเลือกของภูมิภาคนี้ และขัดกับการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นการตราพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือเรื่อง Smart visa ที่มุ่งส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้ชาวต่างชาติในการเข้ามาดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการในประเทศไทยให้มากขึ้นด้วย (สถาบันอนุญาโตตุลาการ)

๒) ร่างพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีสาระสำคัญเป็นการเปิดโอกาสให้คู่พิพาทสามารถร้องคัดค้านคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการในคดีปกครองได้ ทั้งนี้ ในการพิจารณาไต่สวนเพื่อมีคำสั่งเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจพิจารณาได้ทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย โดยไม่ต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในชั้นอนุญาโตตุลาการก็ได้ รวมถึงการเปิดโอกาสให้คู่พิพาทสามารถร้องขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาพิพากษาคดีที่ไม่ได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ได้ใหม่ จึงมีความเห็นและข้อสังเกตว่า การดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นอนุญาโตตุลาการมีหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นหลักประกันความเป็นธรรมให้แก่คู่พิพาทและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป ทั้งเกิดขึ้นโดยอาศัยความยินยอมของคู่กรณีทั้งสองฝ่าย โดยการมอบอำนาจให้อนุญาโตตุลาการเป็นผู้วินิจฉัยข้อพิพาท ซึ่งเป็นบุคคล ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องที่เกี่ยวกับปัญหาข้อพิพาท ทำให้การพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทเป็นไปด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม สอดคล้องกับธรรมเนียมปฏิบัติทางการค้า และเมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติมาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๕ ของพระราชบัญญัติฯ ก็ได้เปิดโอกาสให้คู่พิพาทมีสิทธิคัดค้านคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่อศาล ทั้งสามารถอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลได้ต่อไป อันเป็นหลักประกันว่าความถูกต้องและความเป็นธรรมของคำชี้ขาดจะได้รับการตรวจสอบโดยศาลที่มีเขตอำนาจเหนือคดีอีกชั้นหนึ่งและโดยศาลสูงสุด อันถือได้ว่าเป็นหลักเกณฑ์และวิธีการที่มีมาตรฐานในการให้ความเป็นธรรมแก่คู่พิพาทและสอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยการยอมรับนับถือและการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ (Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards) หรืออนุสัญญากรุงนิวยอร์ก ๑๙๕๘ ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิก จึงมีข้อสังเกตว่าหากเปิดโอกาสให้คู่พิพาทสามารถคัดค้านคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ โดยศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจพิจารณาพิพากษาโดยไม่ต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในการพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการ ย่อมไม่สอดคล้องกับกระบวนการทางอนุญาโตตุลาการที่เป็นสากลและขัดกับอนุสัญญาดังกล่าว อาจส่งผลกระทบต่อการค้าการลงทุนที่เอกชนเข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐได้ (สำนักงานศาลยุติธรรม)

๓) การอนุญาโตตุลาการเป็นวิธีการระงับข้อพิพาทอย่างหนึ่ง นอกเหนือจากการฟ้องร้องเป็นคดีต่อศาล ซึ่งเกิดจากความสมัครใจของคู่สัญญา ทั้ง ๒ ฝ่าย ที่ได้ตกลงกันทำสัญญาโดยให้นำข้อพิพาทของตน ทั้งที่เกิดขึ้นแล้ว หรือ อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต เสนอให้บุคคลภายนอก ที่เรียกว่า “อนุญาโตตุลาการ” ทำการ

ชี้ขาด/ “อนุญาโตตุลาการ” หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นคนกลางในการตัดสินชี้ขาดข้อพิพาท อาจกระทำได้ทั้งในศาล (อยู่ภายใต้บังคับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง) และนอกศาล (อยู่ภายใต้บังคับตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕) และเมื่อคู่สัญญา ซึ่งเป็นคู่พิพาทตกลงกันให้ใช้วิธีการอนุญาโตตุลาการในการระงับข้อพิพาท หากมีข้อพิพาทเกิดขึ้นคู่พิพาทต้องนำข้อพิพาทดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของคณะอนุญาโตตุลาการเพื่อให้มีคำชี้ขาด ซึ่งคำชี้ขาดนี้มีผลเป็นที่สุด หรือ เสร็จเด็ดขาด และผูกพันคู่พิพาท ที่จะต้องปฏิบัติตาม/เมื่อคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการมีผลเป็นที่สุดและผูกพันคู่พิพาทแล้ว องค์กรตุลาการหรือศาลจะมีบทบาทในการตรวจสอบคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการได้เพียงใดนั้น เนื่องจากมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้สิทธิคัดค้านคำชี้ขาดโดยคู่พิพาทฝ่ายที่ไม่พอใจผลของคำชี้ขาด สามารถยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจ (โดยพิจารณาจากข้อมูลคดีซึ่งอาจเป็นศาลยุติธรรม หรือ ศาลปกครอง) เพื่อขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดนั้นได้ภายใน ๙๐ วันนับแต่วันได้รับสำเนาคำชี้ขาด ซึ่งศาลจะเพิกถอนคำชี้ขาดได้ก็ต่อเมื่อ (๑) คู่พิพาทพิสูจน์ให้เห็นว่า คำชี้ขาดนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมายตามเหตุที่กฎหมายกำหนดไว้ หรือ (๒) มีกรณีหนึ่งกรณีใดตามที่กฎหมายกำหนดปรากฏต่อศาล

จากการพิจารณา ร่างมาตรา ๔๐/๑ ได้ความว่า ให้อำนาจศาลปกครองพิจารณาเนื้อหาแห่งคดีข้อพิพาทได้ด้วย ซึ่งผลลัพธ์คือ

(๑) ขัดต่อหลักเสรีภาพในการทำคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ดังนั้น หากคู่สัญญาที่เป็นบริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย เมื่อทำการศึกษา Feasibility study ด้านกฎหมายแล้ว ก็จะไม่อยากที่จะลงทุนในประเทศไทย หรืออาจทำให้ผู้ลงทุนจากต่างประเทศที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยเลือกใช้วิธีการระงับข้อพิพาทตามความตกลงระหว่างประเทศ ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยเสียเปรียบในการต่อสู้คดีมากขึ้น

(๒) ขัดต่อแนวปฏิบัติของศาลต่าง ๆ ในต่างประเทศ ที่วางหลักว่าศาลจะไม่พิจารณาในเนื้อหาคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ แต่ศาลจะพิจารณาเฉพาะรูปแบบและกระบวนการทำคำชี้ขาดเท่านั้นว่าชอบด้วยกฎหมายหรือไม่หากไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้วศาลจึงจะสั่งเพิกถอนคำชี้ขาดนั้น

(๓) อาจส่งผลกระทบต่อการเจรจาความตกลงเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนหรือความตกลงการค้าเสรี โดยรัฐคู่เจรจาอาจไม่ประสงค์จะเจรจากับประเทศไทย หากไม่ยอมรับกระบวนการอนุญาโตตุลาการ เพราะเป็นการขัดกับหลักที่เป็นมาตรฐานสากลและเป็นหัวใจสำคัญของความตกลงที่เกี่ยวกับการคุ้มครองการลงทุน (*สภาพการค้าแห่งประเทศไทย*)

ส่วนที่ ๓ รายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างพระราชบัญญัติ

๑. ความเป็นมา สภาพปัญหา ความจำเป็นที่จะต้องตราพระราชบัญญัติ

โดยที่พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ ยังมีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เป็นธรรมต่อคดีพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง โดยเฉพาะการร้องคัดค้านคำวินิจฉัยของอนุญาโตตุลาการ จึงสมควรเปิดโอกาสให้คู่พิพาทสามารถร้องคัดค้านคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการในคดีปกครองได้ โดยให้ความเป็นอิสระต่อศาลปกครองสูงสุดในการพิจารณา ไต่สวน เพื่อมีคำสั่งเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการได้ทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายโดยไม่ต้องคำนึงถึง

ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในชั้นอนุญาโตตุลาการก็ได้ รวมถึงการเปิดโอกาสให้คู่พิพาทสามารถร้องขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิจารณา พิพากษาคดีที่ไม่ได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ได้ใหม่ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อภาคเอกชน จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คู่พิพาทสามารถร้องขอต่อศาลปกครองเพื่อคัดค้านคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ ในคดีข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชน

(๒) ให้อำนาจศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจพิจารณาไต่สวนคำร้องและมีคำสั่งเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ

(๓) คดีที่ศาลปกครองสูงสุดได้พิจารณาพิพากษาโดยไม่เป็นตามบทบัญญัตินี้ คู่พิพาทอาจขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิจารณา พิพากษาใหม่ได้

๒. ความสอดคล้องของร่างพระราชบัญญัติ

๓. ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

เมื่อพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับจะก่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อคดีพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชนที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง เป็นการเปิดโอกาสให้คู่พิพาทสามารถร้องคัดค้านคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการในคดีปกครองได้ โดยให้ความเป็นอิสระต่อศาลปกครองสูงสุดในการพิจารณา ไต่สวนเพื่อมีคำสั่งเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการได้ทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายโดยไม่ต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในชั้นอนุญาโตตุลาการ รวมทั้งเปิดโอกาสให้คู่พิพาทสามารถร้องขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิจารณา พิพากษาคดีที่ไม่ได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ได้ใหม่

๔. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

ร่างพระราชบัญญัตินี้ มีบทบัญญัติที่มีความสัมพันธ์กับพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นกฎหมายหลักของกระบวนการดำเนินการในรูปแบบอนุญาโตตุลาการ

๕. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๕.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ไม่มี

๕.๒ ผลกระทบต่อสังคม ไม่มี

๕.๓ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ ไม่มี

๕.๔ ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

หากเปิดโอกาสให้คู่พิพาทสามารถคัดค้านคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ โดยศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจพิจารณาพิพากษาโดยไม่ต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในการพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการ ย่อมไม่สอดคล้องกับกระบวนการทางอนุญาโตตุลาการที่เป็นสากลและขัดกับ

อนุสัญญาว่าด้วยการยอมรับนับถือและการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ (Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards) หรืออนุสัญญากรุงนิวยอร์ก ค.ศ. ๑๙๕๘ ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิก

๕. การกำหนดให้มีระบบอนุญาต อนุมัติหรือการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่

มี ไม่มี

เหตุผลและความจำเป็น

๖. การกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ

มี ไม่มี

เหตุผลและความจำเป็น

๗. บทกำหนดโทษ

ไม่มี

โทษทางอาญา

โทษทางปกครอง

โทษปรับทางพินัย

โทษอุปรกรณ์

เหตุผลและความจำเป็น

คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น
จากร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

